

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΚΟΥΚΛΑΣ

Πώς αγάπησε τον Παύλο ή Παυλίνα κι' αυτή δεν το κατάλαβε. Ίσως γιατί μοιάζανε τὰ ὀνόματά τους και τῆς φαινότανε ἀστεῖο νὰ τὸν λέη Παῦλο κι' ἐκεῖνος νὰ τὴ φωνάζη Παυλίνα. Μερικὲς ἀγάπες πλέκονται ἔτσι ἀπὸ τυποτένιες αἰτίες. Ίσως πάλι γιατί οἱ νύχτες ἐκείνου τοῦ καλοκαιριοῦ εἴτανε δροσερές και διάφανες, κοντὰ στ' ἀκρογιαλὴ, κι' οἱ ἀστροφεγγιὲς χύνανε παράξενα μάγια στὴν ὠραίαν ἐξοχὴ. Ίσως πάλι νὰ τὴν εἶχε μεθύσει κάποιος βραδύς, ὕστερ' ἀπ' τὴν κολοκκρινὴ βροχούλα, ἢ μωροδιά τῆς γῆς και τοῦ θερισμένου γρασιδιοῦ. Ὁ Παῦλος κάθε βράδυ περνοῦσε ἀπὸ τὸ σπι-τι τους σκυφτός και συλλογισμένος κι' ἐκεῖνη καθότανε πάντα κάτω στὸ περιβόλι, μ' ἓνα ἐργόχειρο στὸ χέρι. Τὸ βῆμα τοῦ Παύλου ἀκούστανε πάντα τὴν ἴδιαν ὥρα, σιγαλὸ και ρυθμικὸ, στὴν ὥρα τοῦ δειλινοῦ κι' ὕστερα ἢ σκιά του περνοῦσε ὄξω ἀπ' τὰ ψηλά κάγκελα τοῦ κήπου, ἀφίροντας ἓνα συνεφάκι καπνοῦ ἀπὸ τσιγάρο νάνεβαλιν ἄλαφρὰ στὸν ἤσυχον ἀέρα. Ἡ Παυλίνα ἔκανε χάξι τὸ μικρὸ συνεφάκι ποῦ ἀνέβαινε ἀπάνω ἀπ' τὴν περαστικὴ σκιά κι' ὕστερα ἔσβυνε και σκορπούσε σὰ νὰ μὴν εἴτανε. Ίσως νὰ τὸν ἀγάπησε και γι' αὐτό. Ποιὸς ξέρει!

Ἡ Παυλίνα εἶχε μιὰ μεγάλη κούκλα, ποῦ, λίγα χρόνια πρὶν, εἴτανε ἴσα μὲ τὸ μπόι τῆς. Σιγὰ σιγὰ τὴν ξεπέρασε και σὰν ἔγινε δύο φορές σὰν τὴν κούκλα τῆς, τὰ μάτια τῆς ἄρχισαν νὰ γυαλίζουν περισσότερο ἀπ' τὰ γυάλινα μάτια τῆς κούκλας και τὸ μικρὸ τῆς στήθος νὰ παίρῃ μιὰν ὁμορφὴ στρουγγυλάδα, ποῦ δὲν τὴν εἶχεν ἡ κούκλα τῆς. Τότε βαρέθηκε τὴ μικρὴ κερένια φιλενάδα τῆς και τὴν ἔφισε παραπονεμένη σὲ μιὰ παλιὰ πολυθρόνα. Ἐνα βράδυ ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ψιλὴ βροχούλα, ποῦ τὸ χῶμα κι' οἱ θυμωνιές, σκορπίζανε μιὰ δυνατὴ μυρωδιά, ἡ Παυλίνα ἔνοιωσε τὴν καρδιά τῆς νὰ χτυπᾷ μέσα στὸ στήθος τῆς. Τῆς ὀάνηκε παράξενο και πῆγε στὴ λησμονημένη κούκλα τῆς νὰ ἰδῇ ἂν χτυποῦσε κι' ἡ δικὴ τῆς ἡ καρδιά. Τὸ ἴσιο και στρωτὸ, τὸ κερένιο στήθος τῆς φιλενάδας τῆς, εἴτανε ἀσάλευτο σὰν πάντα. Ἡ Παυλίνα τράβηξε μιὰ χρυσὴ καρφίτσα ἀπ' τὰ μαλλιά τῆς και τρύπησε ἔπειτα τὸ στήθος τῆς κούκλας, γιὰ νὰ ἰδῇ ἂν εἶχε καρδιά μέσα τῆς. Δὲ βγῆκε σταλαγματιὰ αἷμα. Ἡ καμμένη ἢ κούκλα δὲν εἶχε καρδιά. Τὴν ἔφισε τότε στὴ γωνιά τῆς και τὴν ζαναξίχασε. Δὲν ἔπαιζε πιά μαζί τῆς και τὴν ὥρα τοῦ δειλινοῦ κατέβαινε κάτω στὸ περιβόλι και ξαπλωνότανε τ' ἓνα ψάθινο καναπέ, κοιτάζοντας τὴ θάλασσα και περιμένοντας νὰ περάσῃ ἡ σκιά μὲ τὸ μικρὸ συνεφάκι τοῦ τσιγάρου. Καὶ καθὼς δὲν εἶχε τί νὰ κἀνῃ και βαρυσότανε ξαπλωμένη ἀπάνω στὸν ψάθινο καναπέ, ἴσως νὰ τὸν ἀγάπησε και γι' αὐτὸ τὸν Παῦλο. Ποιὸς τὰ ξέρει αὐτὰ τὰ πράματα!

Και τὸν ἀγάπησε μὲ τὰ καλά τῆς. Κι' ὁ Παῦλος τὴν ἀγάπησε κι' ἐκεῖνος γιατί εἴτανε ξανθὴ και λυγερὴ και μιλοῦσε γλυκὰ και χαϊδεμένα και τὰ μάτια τῆς λάμπανε, σὰν ἀστεράκια στὸ ἀπόβροχο, και τὸ στήθος τῆς σάλευε σὰν κυματάκι, τὴν ἀγάπησε ἀκόμα γιὰ τόσα ἄλλα πράματα ποῦ κανένας δὲν τὰ ξέρει. Ἔτσι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν και μόνοι τους, ἀγκυληθήκανε ὁ Παῦλος κι' ἡ Παυλίνα και γινήκανε ταῖρι. Οἱ καρδιές τους χτυποῦσαν τώρα πολὺ κοντὰ ἢ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη και κυταζανε κι' οἱ δύο μὲ γέλια και πειράγματα τὴν κερένια κούκλα, ποῦ εἶχε τόσα κάλλη ἢ καμμένη και μόνο καρδιὰ δὲν εἶχε.

Ὁ Παῦλος ἔδωκεν ὅ,τι εἶχε στὴν Παυλίνα κι' ἐκεῖνη καθεμέρα τοῦ ζητοῦσε ἓνα καινούργιο χάρισμα.

— Δώσε μου τὰ μάτια σου, Παῦλο. Νὰ εἶνε δικὰ μου και μόνο δικὰ μου και νὰ μὴ βλέπουνε τίποτε ἄλλο στὸν κόσμον ἀπὸ μένα.

— Χάρισμα σου! τῆς εἶπε ὁ Παῦλος.

Κι' ἀπ' τὴ στιγμὴν ἐκεῖνη δὲν εἶδε τίποτε ἄλλο στὸν κόσμον ἀπ' τὴν Παυλίνα, οὔτε τὸν οὐρανὸ, οὔτε τὴ θάλασσα, οὔτε τ' ἄστρα, οὔτε τὰ λουλούδια, γιατί ὅλα τὰ ζήλευε ἡ Παυλίνα.

Ἐν' ἄλλο πρωτὶ, γέροντας στὴν ἀγκαλιὰ του, τοῦ εἶπε πάλι.

— Δός μου τὸ νοῦ σου και τὰ συλλογικά σου, Παῦλο. Νὰ τὰχω δικὰ μου και μόνο δικὰ μου.

Κι' ἀπ' τὴ στιγμὴν ἐκεῖνη ὁ Παῦλος δὲ συλλογίστηκε τίποτε ἄλλο στὸν κόσμον, οὔτε στὸν ὕπνο του ἀκόμα, οὔτε στ' ὄνειρό του, γιατί ὅλα τὰ ζήλευε ἡ Παυλίνα, ἀκόμα και τὰ ὄνειρά του.

Κ' ἐκεῖνη δὲν εἴτανε ἀκόμα εὐχαριστημένη ἀπ' τὰ χαρίσματά του και κάθε πρωτὶ τοῦ ζητοῦσε καινούργιο χάρισμα και κάθε βράδυ καινούργιο.

— Παῦλο, τοῦ εἶπε πάλι, μιὰ νύχτα, τὴν ὥρα ποῦ ἔβγαινε τὸ φεγγάρι ἀπ' τὸ βουνὸ, δώσε μου τὴν καρδιά σου, ὅλη σου τὴν καρδιά, νὰ τὴν ἔχω μοναχὴ μου και κανένας ἄλλος στὸν κόσμον.

Ὁ Παῦλος τὴν κύταξε γλυκὰ.

— Ἡ καρδιά μου, Παυλίνα, εἴτανε τὸ πρώτο χάρισμα ποῦ σοῦκανα. Καὶ πάλι μοῦ τὴ ζητᾷς;

Ἡ Παυλίνα τὸν κύταξε στὰ μάτια και τοῦ εἶπε.

— Ὁρκίσου μου πὼς εἶναι δικὴ μου.

Ὁ Παῦλος τῆς ὠρκίστηκε. Μὰ πάλι δὲν ἔμεινε εὐχαριστημένη, γιατί ἤθελε νὰ τοῦ βγάλῃ τὴν καρδιά του ἀπ' τὰ στήθη του και νὰ τὴν πάρῃ στὰ χέρια τῆς, νὰ τὴν κάμῃ παιχίδι.

Ἀφοῦ τῆς ἔδωκε ὅ,τι εἶχε ὁ Παῦλος, τὰ μάτια του, τὸ νοῦ του και τὴν καρδιά του, τὴν ξανακώτῃσε πάλι.

— Τί ἄλλο θέλεις ἀπὸ μένα, ἀγάπη μου;

Κ' ἐκεῖνη τοῦ εἶπε:

— Θέλω τὴ ζωὴ σου. Νὰ τὴν ἔχω στὰ χέρια μου και νὰ τὴν κυβερνῶ.

Κι' ὁ Παῦλος τῆς εἶπε.

— Χάρισμα σου. Κι' ὅταν τὴν βαρέθῃς, βγάλε τὴ χρυσὴ καρφίτσα ἀπ' τὰ μαλλιά σου, τρύπησέ μου τὴν καρδιά και πάρε τὴ ζωὴ μου, νὰ μὴν τὴ χαρῇ ἄλλος στὸν κόσμον.

Ἡ Παυλίνα γέλασε ἀπὸ γὰρὰ γιὰ τὸ νέο του χάρισμα και τὸν φίλησε στὰ μάτια. Ἐπειτα σήκωσε τὸ μικρὸ τῆς χεράκι στὰ μαλλιά τῆς και δούκμασε κρυφὰ μὲ τὸ δάχτυλο τῆς τὴ μύτη τῆς χρυσῆς καρφίτσας, γιὰ νὰ ἰδῇ ἂν τρυπᾷ καλά. Μιὰ σταλαγματιὰ αἷμα ἔσταξε ἀπ' τὸ λευκὸ τῆς δάχτυλο. Μ' ἓνα γλυκὸ πόνο σκούπισε κρυφὰ τὸ δάχτυλο στὰ μαλλιά τῆς.

*

Ἔτσι ζοῦσανε κάμποσο καιρὸ εὐτυχισμένοι ὁ Παῦλος κι' ἡ Παυλίνα. Ἀξαφνὰ ἡ Παυλίνα ἀφοῦ εἶχε πάρε τὸ νοῦ, τὴν καρδιά και τὴ ζωὴ τοῦ Παύλου, ὅλα δικὰ τῆς, ἔρχισε νὰ θλιβεται και νὰ παραπονεῖται. Εἶχε γυρίσει πάλι τὸ καλοκαίρι, οἱ ἀστροφεγγιὲς σκορποῦσανε τὰ μάγια τους στὴν ἀκρογιαλιά, τὸ χῶμα κι' οἱ θυμωνιές ὕστερα ἀπ' τὴς ψιλὲς βροχούλες σκορποῦσανε μεθυστικὲς μυρωδιές στὸν κάμπο, και τὰ φύκια στὴν ἀκρογιαλιά βαλσαμώνανε τὸν ἀέρα μὲ τὴν ἀλμύρα τους. Ὁ Παῦλος γύρισε και εἶπε τῆς Παυλίνας.

— Γιατί εἶσαι παραπονεμένη, ἀγάπη μου; Τί θέλεις ἀκόμα νὰ σοῦ χαρίσω; Ὅ,τι εἶχα σοῦ τὴ δώκα.

Ἡ Παυλίνα, σήκωσε τὰ μάτια τῆς, ἀκρυσμένα, και τὸν κύταξε γλυκὰ.

— Θέλω ἓνα διαμάντι πιὸ μεγάλο ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο διαμάντι ποῦ φορεῖ στὸ διάδημα τῆς ἡ βασίλισσα.

Ὁ Παῦλος ἀναστενάξε. Ὁμοῖο διαμάντι δὲ βρισκότανε σ' ὅλο τὸν κόσμον.

— Πές μου, ἀγάπη μου, ποῦ βρισκεται, νὰ σκίσω βουνὰ και θλασσὲς νὰ πάω νὰ σ' τὸ φέρω.

Ἡ Παυλίνα τὸν κύταξε πιὸ γλυκὰ ἀκόμα.

— Ἄν μ' ἀγαπᾷς θὰ πάς νὰ μοῦ τὸ βρῆς.

Και φιληθήκανε στὸ στόμα.

*

Μῆνες περάσανε. Ὁ Παῦλος ἔφυγε μακριὰ νὰ πάῃ νὰ βρῇ τὸ μεγάλο διαμάντι. Μακριὰ, στους ἔρημους τόπους, ἐκεῖ ποῦ στὰ βάθρα τῆς γῆς, βρισκονται τὰ πλούσια πετράδια. Κ' ἡ Παυλίνα, ξαπλωμένη σὰν και πρῶτα στὸν ψάθινο καναπέ τοῦ περιβολιοῦ, περιμένε κι' ὅλο περιμένε τὸ μεγάλο διαμάντι, πιὸ μεγάλο ἀπ' τὸ μεγαλύτερο πετράδι ποῦ στόλιζε τὸ διάδημα τῆς βασίλισσας. Καὶ στὴ μοναξιά τῆς, ὅλο λογαριαζε πὼς θὰ λαμποκοπᾷ στὰ χρυσὰ τῆς μαλλιά, ὁ μικρὸς ἥλιος, κορώνη τῆς ὁμορφιάς τῆς. Τίποτε ἄλλο δὲ λογαριαζε. Ἡ καρδιά τοῦ Παύλου και τὰ συλλογικά του εἴτανε δικὰ τῆς και τὰ κρατοῦσε στὰ χέρια τῆς. Ἐνα περιμένε μόνο, τὸ διαμάντι.

Μῆνες ἔρθανε ἀπάνω στους μῆνες κι' ὁ Παῦλος

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ *

Ἡ Ἄννα δὲν κατάλαβε διόλου. Κατάλαβε δηλαδή πὼς ἀλήθεια και θὰ δυναμώσῃ στὴν Κερμαρία ἢ Κατινούλα. Ἡ δὲν τολμοῦσε νὰ καταλάβῃ. Μὰ ἡ Κατινούλα κατάλαβε. Νὰ κι' ἡ καταδικη τῆς! Δὲν ἀκούγε, δὲν ἀκούγε ὁ γιατρός τί ἔλεγε ἢ βροχούλα! Πῆρε ἀμάξι, νὰ πάῃ σπιτί. Ἀμάξι ἀνοιχτό κλειστὰ τὸ καλοκαίρι δὲν ἔχει. Τὰ μάτια τῆς κλαμένα. Ἐμοιάζε σὰ λωλὴ και τὸ ἔξερε. Γύρεβε νὰ κρύψῃ τὸ πρόσωπό τῆς, νὰ μὴν τὴ βλέπουνε και ντροπέτανε. Ἀνάσανε λιγάκι, σὰν ἔφτασε. Καὶ σὰν ἔφτασε ἴσα ἴσα σὲ τέτοια χάλια, σὰν μπῆκε στὸ ἐργαστήρι, χρειάστηκε ἀκόμη νὰ βοηθήσῃ τὸν κ. Ἀντρέα!

Ὁ κ. Ἀντρέας ὑποψία δὲν εἶχε γιὰ τίποτα, και μάλιστα διασκορπίστηκε καθὲ φροντίδα του, ἀφοῦ μίλησε μὲ τὴν Ἄννα. Οἱ γιατροὶ ἀναγκάζονται κιό-

* Ἡ ἀρχὴ του στὸ 228 φύλλο.

λας νὰ σοῦ τὰ λένε πάντα κάπως σκούρα, σὰν τοὺς χρησμούς τοῦ παλιοῦ καιροῦ, ποῦ κι' ἔτσι ἔβγαινε τὸ νόημα τους, μὰ ποῦ ἔβγαινε κι' ἄλλιως. Δὲν πρόσεξε ἢ Ἄννα στὰ στερεὰ λόγια τοῦ κ. Λανέζου, πὼς ἡ Κατινούλα δηλαδή ἔπρεπε πρῶτα νὰ δυναμώσῃ δὲν πρόσεξε μῆτε σ' ἓνα ὄμως ποῦ ὁ παρισινὸς μας Ἀσκληπιὸς τόφερε μὲ πολὴ τρόπο. Τὸ μεγαλύτερο κακὸ εἴτανε, ποῦ μῆτε ὁ Ἀντρέας μῆτε ἡ Ἄννα δὲ νοιώσανε οὔτε ἀπὸ στοιχειώδη γιατρική, γιατί θάπορουνε πὼς, ἐνῶ πωλενοφερὴ διαγνωστικέψε κι' ὁ ἴδιος κ. Λανέζος, δὲν τὸ στοχάστηκε κἀνε νὰ δώσῃ ὀδηγίες ἰδιαίτερες και λιανιστὲς γιὰ τῆς ἀβρώστης τῆ θροφή, παρὰ τῆς ἀποκριθῆκε κιόλας, ὅταν τονε βώτῃσε, πὼς δὲ σημαίνει, ἂν και σημαίνει φοβερά. Ἐἴτε λοιπὸν ὁ κ. Λανέζος δὲν ἔξερε, εἴτε ὁ κ. Λανέζος δὲν ἔκρινε τόσο ἀχαμνὴ, τόσο βαρεῖα τὴν ἀβρώστια, εἴτε ἂν ἔξερε κι' ἂν ἔκρινε, προτιμοῦσε νὰ σταθρῶσῃ τὰ χέρια, λογαριαζοντας πὼς δὲ φελλῶ, ἢ πὼς δὲν παίρνει τὴν ἐφύση.

Ὁ Ἀντρέας κι' ἡ ἀδερφή του εἶδανε τὰ πράματα μ' ἄλλο μάτι. Κίντυνος, στοχαστήκανε, δὲν ὑπάρχει, μιὰ και μπορεῖ τρεῖς μῆνες ἀλάκαιρους νὰ προσμένῃ. Ἀπαραίτητο και νὰ δυναμώσῃ. Ἐνοοῖται! Γιὰ τὸ καλὸ τῆς. Γιὰ νάντέξῃ πιὸ σίγουρα.

Δὲν εἶπε κιόλας ὁ γιατρός νὰ τοῦ μνησθῆνε, ἂν τύχῃ κι' ἀκολουθήσῃ τίποτις; Δηλαδή, τίποτις δὲν ἀκολουθῆσε ὡς τῶρα. Χρειάζεται μόνο λίγη φροντίδα, λίγη ἐνοια, νὰ μὴ δουλέβῃ, νὰ μὴ κουράζεται, νὰ κοιμάται, μ' ἓνα λόγο, νὰναπνεύτῃ και νὰ γερῆ. Πάλι δούλα τοῦ σπιτιοῦ, νταντὰ τῆς Μοιρίτας, ἀγαπημένη τῆς Ὀλιας, ἤθελε ξεχωριστὴ περιποίηση. Κάτι, νὰ τὸ συλλογιστοῦνε κι' ἀφτό. Πιθανὸ ἂν εἴτανε ἄλλοῦ, και νὰ μὴ τὴν κρατοῦσανε τάρεντικά. Στοῦ κ. Ὀλπιέρη τὴν κρατοῦσανε — τί ζήτημα; βάζανε και τὰ δυντὰ τους, νὰ γειάνῃ. Ἀπὸ καλοσύνη τους ἀποφασίσανε μάλιστα ὁ Ἀντρέας κι' ἡ Ἄννα πὼς ἀπὸ δω κι' ὀμπρός, ἀκόμη κι' ἀφοῦ γίνῃ τὸ χειροῦργημα, τὸν Ἀη Δημήτρη, ὥσπου νὰ γιαιτρεφτῇ ὀλότελα, δὲ θὰ τὴν ἔχουνε καθαφτό σὰ δούλα, δὲ θὰ στρώνῃ τὰ κρεββάτια, δὲ θὰ συγυρίζῃ τὴς κάμαρες και τὴς κρεββατοκάμαρες, δὲ θὰ σαρώνῃ, δὲ θὰ κουβαλῇ, δὲ θὰ χοντροδουλέβῃ, μὰ θάποσκουπίζῃ μοναχὰ τὸ ἐργαστήρι τοῦ κ. Ἀντρέα, θὰ κἀνῃ μοναχὰ τάποτελειώματα ἢ τὴς ἀποτελειωσοῦρες, finissourés, καθὼς λένε οἱ νοικοκερὲς στὸ Παρίσι, τὴν ψιλὴ τὴν ἐργασία, θάποτελειώνῃ ὅ,τι ἀρχίζουνε οἱ ἄλλες, θὰ ξεσκονίζῃ ἓνα κάδρο, μιὰ κορνίζα, μιὰ ἱταζέρα, θὰ παστρέβῃ τὸ τραπεζάκι τῆς

δὲν ἐφάνηκε. Πέρασε τὸ καλοκαίρι, ἦρθε κι' ὁ χειμῶνας καὶ τίποτε. Ἡ Παυλίνα ἔσκαζε ἀπὸ μέσα της.

— Τί ἀγάπη εἶνε αὐτή! ἔλεγε μέσα της. Ἐνα χάρισμα τοῦ ζήτησα καὶ δὲν μπόρεσε νὰ μοῦ τὸ φέρῃ.

Καὶ σιγὰ σιγὰ τὸν ξέχασε τὸν Παῦλο κ' ἡ ἀγάπη της σβύστηκε ὁλότελα. Γιατί ὁ Παῦλος δὲν ἐστάθηκε ἕξιος νὰ τῆς φέρῃ τὸ χάρισμα ποῦ τοῦ ζήτησε. Ὑστερα ἀπὸ λίγο ἔδωκε τὴν καρδιά της σ' ἕναν ἄλλον, τοῦδωκε τὴν ἀγάπη της, τὸ φῶς της, τὰ συλλογικά της. τοῦ χάρισε τὸ μορφο κορμί της, ὅ,τι εἶχε τοῦ τὰ χάρισε. Γιατί τὸν ἀγάπησε κι' αὐτὴ δὲν ἤξερε. Ἴσως γιατί ὁ χειμωνιάτικος ἥλιος ζυπνοῦσε μὲς στὴν καρδιά της μιὰ παλιά, παγωμένη ἀγάπη. Ἴσως γιατί τὴν μεθοῦσαν μὲ τὴ βαρυσία τους μυρωδιὰ οἱ μικροὶ, γαλᾶζιοι μενεξέδες τοῦ περιβολιοῦ. Ἴσως γιατί μὲς στὴ φωτιά τῆς γωνιάς τριζοβολοῦσαν παράξενα τὰ ξύλα, μὲ μικρὲς, μυστικὲς φωνές. Ἴσως γιατί εἴτανε συννεφιασμένος ὁ οὐρανὸς κ' οἱ νύχτες ἀτέλειωτες. Ποιὸς τὰ ξέρει αὐτὰ τὰ πράγματα! Οὔτε ἡ ἴδια δὲν ἤξερε γιατί τὸν ἀγάπησε.

Καθε δειλινὸ, ἡ Παυλίνα μὲ τὴν καινούργια της ἀγάπη, πηγαίνανε μακριὰ τὸ γιὰλδ-γιὰλδ, μαζεύοντες ἀγριοδιυλιέτες καὶ κυκλάμινα μέσα στὶς χαραμάδες τῶν βράχων, πότε ἀγκυλιωμένοι μέσα στὶς σπηλιές, πότε χειροπιαστοὶ στὴν ἀμμουδιά. Τὸ κύμα ἔσπαζε στὰ πόδια τους κι' ἡ Παυλίνα, κυτᾶζοντας τὸ κύμα, ἔλεγε παραπονετικὰ μέσα της.

— Ἀλλοίμονο! κανένα κύμα δὲ μοῦφερε τὸ μεγάλο διαμάντι...

Ἐνα δειλινὸ, ποῦ ὁ χειμωνιάτικος ἥλιος, ἔκαιγε σὰ νὰ εἴτανε καλοκαίρι κ' οἱ αὐρὲς τῆς θάλασσας σκορπούσαν ἀνοιξιὰτικὲς μυρωδιές, ἡ Παυλίνα μὲ τὸν καινούργιο της ἀγαπήτικὸ, γυρίζανε σὰν πάντα φορτωμένοι κυκλάμινα καὶ ἀγριοδιυλιέτες, ἀπ' τὸ μακρυνὸ τους περίπατο. Σὰ φτάσανε στὴν πόρτα τοῦ περιβολιοῦ, ἕνας ἀνθρώπος ἠλικιακένος, μὲ παλιά, μπαλωμένα ρούχα, μὲ τὸ περπάτημα τὸ ἀργὸ καὶ βαρὺ τῶν γεμιτζήδων, ζύγωσε διακριτικὰ τὴν Παυλίνα, ἔβγαλε τὸν σκούφο του καὶ τὴν ἀρώτησε σιγαλὰ, ἂν εἶνε αὐτὴ ἡ γυνίκα τοῦ δυστυχημένου τοῦ Παύλου.

Ἡ Παυλίνα τὸν ἀποπήρε.

— Τί θέλεις ἀπὸ μένα; τοῦ εἶπε. Ἄν ἦρθες νὰ μοῦ πῆς πῶς πέθανε καὶ μοῦφες τις παρρηγιές του, πᾶρ'τες πίσω καὶ πῆγαινε στὸ καλὸ Γιατί αὐτὸς στάθηκε σκληρὸς μαζί μου καὶ δὲ μοῦκανε τὸ χατήρι ποῦ τοῦ ζήτησα.

Ὁ ξένος πέτρωσε ἀπάνω στὰ πόδια του θυμήθηκε τὰ δάκρυα ποῦ ἔχυνε πεθίνοντας τὸν ξένον τόπο τ' ὄμορφο παλιόκαρι, θυμήθηκε τὰ γλυκόλογα ποῦ τοῦδωκε νὰ φέρῃ στὴν καλή του καὶ χάρισε ἄλλη μιὰ φορὰ ἡ καρδιά του.

— Ἀλλοίμονο, κοπέλλα μου, τῆς εἶπε. Αὐτὸς δὲν εἶναι πιά στὸν ἀπάνω κόσμο. Μέσχα στὰ σπλάχνα

τῆς γῆς, μέσα στους ἀγριούς τοὺς τόπους, ἔφαγε τὰ νιάτα του, γυρεύοντας τὴν τύχη του. Δὲν τὸν βοήθησε ὁ Θεός. Βγήκε χλωμός, μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα ἀπ' τὰ σκοτεινὰ λαγούμια τῆς γῆς, γιὰ νὰ ξαναμπῆ πάλι γιὰ πάντα.

Καὶ τὰ μάτια τοῦ ξένου τρέχανε δάκρυα.

— Ἄν ἦρθες νὰ κλάψης ἐδῶ, τὸν ἀποπήρε πάλι ἡ Παυλίνα, δὲ διάλεξες καλά. Τράβα τὸ δρόμο σου καὶ κλαίγε μοναχὸς σου...

— Ἀκουσέ με, καλή μου κοπέλλα, ξαναεἶπε ὁ ξένος. Δυὸ λόγια ἔχω ἀκόμα νὰ σοῦ πῶ. Μέσα στὴν καλύβα, ποῦ ξεψύχησε δίπλα μου, ὁ ἄμοιρος, μοῦδωκε τὰ στερνά του χαιρετίσματα, δριζίζοντας με νὰ τὰ φέρω στὴν καλή του. Καὶ μοῦδωκε κι' ἕνα φυλαχτὸ, ποῦ τὸ εἶχε κρεμασμένο στὸ λαιμὸ του. Πᾶρε τὰ χαιρετίσματα, κρέμασε τὸ φυλαχτὸ στὸ λαιμὸ σου, συχώρα τον καὶ συμπάθησέ με.

Ὁ ξένος ἔδωκε τὸ φυλαχτὸ, ἕνα μικρὸ μεταξωτὸ χαίμαλι, καὶ τράβηξε τὸ δρόμο του μὲ σκυμένο κεφάλι. Ἡ Παυλίνα τὸ πῆρε στὰ μικρά, παχουλά της χεράκια κ' ἔτρεξε βιαστικὰ στὸν ἀγαπημένο της, παίζοντας μὲ τὸ μικρὸ θυμητικὸ.

Καθίσανε στὸν ψάθινο καναπέ, κάτω ἀπ' τὴν ἀνθισμένη γαζία, σφιγγοντας ὁ ἕνας τὰ χέρια τοῦ ἄλλου.

Ὅταν ἐνύχτωσε καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῇ ἡ Παυλίνα, πέταξε ἀπάνω στὸ τραπέζι τὸ μικρὸ χαίμαλι.

— Τί τοῦ ἦρθε, εἶπε μέσα της, νὰ μοῦ στείλῃ αὐτὸ τὸ πρακτάκι. Ἔτσι πάντα στάθηκε ἀνόητος!

*

Ἐπειτα τὸ πῆρε στὰ χέρια της καὶ τὸ κύταξε μὲ περιέργεια. Τὸ μετάξι του εἴτανε ξεθωριασμένο ἀπ' τὴ πολυκαιρία καὶ βρώμικο. Τῆς ἦρθε μιὰ στιγμή νὰ τὸ πετάξῃ ἀπ' τὸ παράθυρο. Μὰ καθὼς τῶπαιζε στὰ δάχτυλά της, ἐνοιωσε κάποια σκληρόαδα μέσα του. «Τί νᾶγγί τάχα μέσα τὸ φτωχὸ καὶ βρώμικο χαίμαλι;» Ἐύλωσε ξένοιαστα τίς χονδρές του ραφές καὶ παραμέρισε τὸ βρώμικο μπικνᾶκι. Ἐκεῖ ποῦ τὴ παραμέριζε, ἔβγαλε μιὰ φωνὴ τρομάρας. Τί εἴτανε αὐτὸ! Ἐνα ἄστρο ἐλαμψε στὸ σκοτάδι τῆς κάμαρας. Τὰ δάχτυλά της τρέμανε. Μιὰ μεγάλη διαμαντόπετρα, ἀστραφτερὴ σὰν τὸν ἀποσπερίτη, μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο διαμάντι, ποῦ στολίζει τὸ διάδημα τῆς βασίλισσας, φανερώθηκε μπροστά της. Ἐμεινε ὄρα πολλὴ σὰ σαστισμένη, παίζοντας στὰ λευκά, παχουλά της δάχτυλα τὸν ὄμορφο θησαυρὸ. Δάκρυα χαρᾶς τρέχανε ἀπ' τὰ μάτια της.

— Ὁ καημένος ὁ Παῦλος, εἶπε μέσα της. Δὲν μὲ ξέχασε...

Μὰ ἡ λάμψη τοῦ διαμαντιοῦ σκόρπισε ὅλους τοὺς μύρους στοχασμοὺς ἀπ' τὸ μικρὸ της κεφαλάκι. Σηκώθηκε περήφανη, ἔβαψε τ' ἀσημένια καντιλλέρια μπροστὰ στὸν κρυταλλῆνο καθρέφτη, ἔβηκε τὸ περήφανο διαμάντι ἀνάμεσα στὰ ξανθὰ της

μαλλιά καὶ στάθηκε σὰ βασίλισσα ἀνάμεσα στ' ἀσημένια πολύφωτα. Ὅρα πολλὴ ἔμεινε σὰν ἀγαλμα, καμαρώνοντας τὸ ἀσύγκριτο εἶδωλο μέσα στὸ ἀστραφτερὸ κρύσταλλο. Ὑστερα ἕνα χαμογέλο ἀνθισε στὰ χεῖλια της.

— Τόσον ὠραία, θὰ τρελλαθῇ ὅταν ἰδῇ αὐριο ὁ βασιλεὺς τῆ βασίλισσά του...

Ἄνοιξε ἕνα ἀσημόχρυσο κουτί κ' ἔκρυψε μέσα τὸ πολυτίμο πετράδι. Καὶ μ' ἕνα χαρούμενο τραγουδάκι ἄρχισε νὰ βγάξῃ τὰ πλούσια φορέματα, νοιώθοντας τὰ βλέφαρα της νὰ βραίνουν ἀπὸ μιὰ γλυκύτατη νύστα.

*

Κοντὰ εἰς τὸ κρεβάτι, ἀπάνω σὲ μιὰ πολυθρόνα, εἴτανε πεταμένη ἡ μεγάλη κερένια κούκλα. Τὸ μάτι τῆς Παυλίνας ἔπεσε ἄθελα ἀπάνω στὸ λησμονημένο παιχνίδι. Τῆς φάνηκε πῶς τὸ στήθος τῆς κούκλας σάλυε ἀπαλὰ καὶ ρυθμικά, σὰ ν' ἀνάσαινε. Τί τρέλλα! Πῆγε κοντὰ της κ' ἔσκυψε τὸ μικρὸ της αὐτὴ ἀπάνω στὸ κερένιο στήθος. Κῆτι τι χτυποῦσε μέσα, σὰν καρδιά. Γέλασε μὲ τὴν τρελλὴ φαντασία της καὶ, τραβώντας τὴ χρυσὴ καρτίτσα ἀπ' τὰ μαλλιά της, τρύπησε τὸ κερένιο στήθος ἀπάνω στὸ μέρος τῆς καρδιάς. Μιὰ σταλαγματιὰ αἷμα πήδησε ἀπ' τὸ λευκὸ ἀγκύλωμα. Ἡ Παυλίνα ἔβγαλε ἕνα γέλιο τρομαγμένο καὶ τραβήχθηκε μακριὰ.

— Τί τρέλλα! εἶπε. Ὅναιρέυομαι ζυπνημένη.

Ἐπεσε μ' ἕνα ὄμορφο κίνημα στὸ λευκὸ της κρεβάτι: κι' ἀποκοιμήθηκε γλυκά. Τὰ μάτια τῆς κερένιας κούκλας μένανε ἀνοιχτὰ μὲς στὸ σκοτάδι καὶ ὕγρα, σὰ δακρυζόμενα.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΒΛΑΧΙΚΟ ΛΑΪΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τοῦ Σ. Η. Θαλασσινοῦ

Πουλᾶκια διὸ πετάζανε στὸν ἴλιον ποῦ θὰ δῦσει: τὸνα εἶναι ὁ ἔρωτας ποῦ ἔχω γὰ γιὰ σένα καὶ λιὸ καλὰ νὰ πῆγαινε στὴν ἀπειρη καρδιά σου.

Διὸ κοπελιές πηγαίνανε στὸν κάμπο νὰ θερίσουν: ἡ μιὰ δική μου εἶναι, καὶ ἔβκανε καλύτερα νάρχότανε σέμένα.

Διὸ λαμπερὰ ἀστέρια ποῦ πάντα μοῦ θυμίζουνε τὴ λύπη μου τὴν ἀθτάστη ποῦ τελωμὸ δὲν ἔχει καλύτερα θὰ κάνανε νὰ μὴ τινὲ θυμίζου.

Παιδάκια διὸ πεθάνανε στὸ καλυδόσπιτό τους: κ' εἶναι τὸ ἕνα ἀπ' ἡφτά ἡ ὄμορφη καρδιά μου ποῦ πάει στὸ μνημόρι.

Ἄχ, θάκανε καλύτερα νὰ ἐπαιρνε κέμένα.

Μετᾶφρ. Ν. Α. ΖΑΧΑΡΙΑ

μικρῆς, θὰ κοιτάξῃ τὰ πράματά της καὶ θὰ μπιμπιλίξῃ ὅσο τῆς στρέγει.

Ἐκεῖ πῆγαινε ὁ νοῦς τους. Φιλοτιμηθήκανε νὰ τῆς τᾶναγγελοῦνε κι ἀπὸ τώρα, νὰ τὴν προτομαῖσουνε, γιατί τὸ ξέρανε πῶς ἀπάνω στὴ δουλειὰ δὲ χωράτεθε καὶ δὲν τῆς ἄρεγε νὰ χασουερᾶ. Συγκινηθήκανε ἡ Κατινούλα, σὰν τᾶκουσε ἀπὸ τὴν Ἄννα. Ὁ κ. Ἀντρέας ἀνέθηκε κιόλας—γιὰ φαντάσου!—ὡς τὴν κάμερή της νὰ τῆς ξηγήσῃ τὰ καθέκαστα. Τὸν εἶδε τόσο χαρούμενο, τόσο πρόθυμο, τόσο ἤσυχο, ποῦ τὸ καημένο τὸ κορίτσι ξέχασε πιά τὸν καημὸ της τὴν ψεινὸ, ὕστερις ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ κ. Λανέζου. Μπορεῖ πάλι καὶ νὰ γελάσθηκε, εἶπε μὲ τὸ νοῦ της. Εἰδεμὴ, δὲ θάτανε τόσο ξέθαβρος ὁ κύριος. Κι ἀλήθεια ὁ κ. Ἀντρέας, ἐνῶ τᾶλεγε τῆς Κατινούλας, ἀντὶς κάπως νὰ συχιστῇ ποῦ τὴν ἔβλεπε κρεβατωμένη, ἄλλο φόβο δὲν εἶχε—ἀλλόκοτος φόβος, μὰ τὸ ναί! — παρὰ μήπως θελήσῃ μὲ κάθε τρόπο ἡ Κατινούλα νὰ φύγῃ μαζί τους μεθάβριο παρασκευῆ, ὀχτώ τοῦ Ἀλωνάρη, καὶ τότες ἀλλοίμονο, ἐπειδὴ, ἄμα φτάσουνε πρῶτ πρῶτ τὸ σάββατο στὸ ξοχικό, θάνταρεφτῇ νὰ τὰ βάλῃ ὅλα σὲ τάξη, νὰ δειάσῃ ὅλα τὰ σεντούκια καὶ νὰ τὰ γεμίσῃ ὅλα τὰ ντουλάπια, νὰ σερβίρῃ κιόλας τὴν ἴδια μέρα στὸ

τραπέζι, χωρὶς νὰ μπορέσῃ κανεὶς νὰ τὴν βραστάξῃ, γιατί συνήθιζε καὶ δὲν ἔκουγε λόγο, σὰν τὴν μωδιζανε στὰ τέτοια. Τὴ νόμιζε γιατρεμένη πιά καὶ τέλειωσε ἀνήμπορη μόνι ἔτσι, προσωρινά.

Καὶ τόντις τὸ καημένο τὸ κορίτσι λαχταροῦσε νὰ φύγῃ μαζί μὲ τὸν Κύριο καὶ μὲ τὴ Μοιρίτα, νὰ μὴ χωριστῇ τὸν ἄγγελό της. Ἐτρεμε ἴσως μέσα της γλυκὰ μιὰ κρύφια ἐλπίδα πῶς στὴν πατρίδα της θάνασάνῃ μὲ τῆς θάλασσας τὸν αἶρα, πῶς ἐκεῖ κάτω, στὴν Κερμαρία, μπορεῖ ἄξαφνα καὶ κατὶ νὰ γίνῃ, ἐκεῖ κάτω μπορεῖ νὰ γίνῃ κατὶ ἀπροσδόκητο, κατὶ καινούριον, ἐκεῖ στὸ ποθητὸ της τὸ Χαμανοκόρφι, ὅπου τὴν κόνεψε ἡ Ὀλια τὴν ὄρφανή, ὅπου ζοῦσε πάντα της ἡ Κυρία, ἐκεῖ κάτω μπορεῖ νὰ δῇ καὶ θάμα. Δὲν ἤξερε ἀκόμα ἡ Κατινούλα τί πίκρες ἔπρεπε νὰ καταπιῇ σὰν ποτὶ γειμάτο φαρμάκια ἡ ζωὴ της κ' ἕνα ἕνα ἐμελλε νὰ τὰ δοκιμάσῃ, νὰ ποτίσῃ τὴν καρδιά της μ' ἀφτὰ. Ἴσως καὶ νὰ τὴ σκότουνε τὸ στερνὸ. Τὴν πέμψη τᾶπόγεμα καὶ πάλι τὴν παρασκευῆ, πῆγε ἀπὸ καλοσύνη—ἀμὲ, ἀπὸ τί ἄλλο;—στὴν κάμερή της ὁ κ. Ἀντρέας νὰ τὴν πείσῃ πῶς νὰ μὴν ἔρθῃ, πῶς φρόνιμο δὲν εἶναι, πῶς θὰ μένῃ δὰ κ' ἡ Ἄννα στὸ Παρίσι, πῶς τὴν ἔχει ἀνάγκη, πῶς ἀνάγκη τὴν ἔχει κι ὁ γιὸς του, ὁ Πά-

βλος, ὁ καμαρωμένος της ὁ ναφτικός, ποῦ γλήγορα ἔρχεται σκόλη, πῶς ὅλοι τους πιά μαζί θὰ κατεβῶνε, τάχα γιὰ νὰ χαρῆ ποῦ τοὺς εἶναι ἡρήσμη καὶ σπῆτι. Τὸ ὄφρος του, ὄφρος ἀθρώπου καλοῦ καὶ σωστοῦ, ποῦ σοῦ μιλεῖ, ἐπειδὴ χρεὸς τοῦ νὰ σοῦ μιλήσῃ καὶ μιλοῦσε τόντις δίχως τὴν παραμικρὴ τὴν ἀνυσυχία. Σίγουρα τὰ πράματα, ὅπως τῆς τὰ λέει. Τῆς ἔσφιξε καὶ τὸ χέρι, προτοῦ κατεβῇ. Τιμὴ μεγάλη! Τί καταδεχτικός ποῦ εἴτανε ὁ Κύριος! Καὶ τί δὲν παραδέχεται ἡ Κατινούλα, ὅταν τῆς τὰ πῆς ἔτσι; Χαμογέλασε ἀπαλὰ, τὸν ἐφκαρίστηκε. Ὅταν ἔκουσε στὸν ἄμμο τῆς ἄλλέας τὰ πόδια τῆς Μοιρίτας, τὰ πόδια τοῦ κ. Ἀντρέα ποῦ φέβγανε κ' οἱ δύο, ἔσπασε στὰ κλάματα. Ἀρχιγες θὰ τοὺς ξαναδῇ καὶ ποτὲ της;

Ὁ κ. Ἀντρέας, μ' ὄλη του τὴν ἀπόφαση καὶ τὴ γεωμετρία, πολὺ χαρούμενος δὲν ἔφυγε κείνη τὴ χρονιά. Μάλιστα σὰ λιγάκι δυσπαρεστημένος. Καὶ νομιζῶ ἀπὸ ἐγωισμό, Κάθε καλοκαίρι, προτοῦ μισέψῃ γιὰ τρεῖς μῆνες, συνήθιζε κ' ἔβαζε σὲ μιὰ βελίτσα, βαλίτσα δική τους, ἀγορασμένη τότες, στῆς μακαρίτισσας τὸν καιρὸ, ἕνα σωρὸ πραματάκια, τυλιγμένα σὲ χωριστὰ χαρτάκια, συγυρισμένα μὲ τάξη καὶ ποῦ ὅλα τὰ βαστοῦσε ἀπὸ τὴν Ὀλια. Μέσα καὶ τὰ χε-